

ostati uvijek trijezan i pomoći drugim alkoholičarima da se oslobode alkohola.

Pod istim imenom napisana je knjiga i prvi je put tiskana 1939. godine u Sjedinjenim Američkim Državama. Broj članova A.A. tada je iznosio oko stotinu. Zimi godine 1997. taj je broj širom svijeta premašio dva milijuna, s oko 96.000 skupina u 146 zemalja. Do danas knjiga je prevedena na 35 jezika, i tiskana u više od milijun primjeraka. Knjiga je postala ključnim štivom zajednice A.A. Hrvatsko izdanje, prema trećem američkom, sadrži kratki povijesni prikaz nastanka udruge i glavni tekst programa A.A. za izlječenje od bolesti alkoholizma. Poruka programa ostala je nepromijenjena tijekom više od pet desetljeća. Drugo i treće izdanje obogaćeno je novim životnim iskustvima i ispovijestima. Sva ona govore do u tančine o bolesti alkoholizma i načinu i mogućnosti da ga se osoba oslobodi. Kad se dogodi psihička promjena, ta ista osoba koja je izgledala osuđena na beznadno ropstvo alkoholu, koja je imala tako mnogo problema da je mislila da ih nikada ne će riješiti, odjednom počne lako kontrolirati svoju želju za alkoholom i jedini napor koji mora učiniti jest onaj da slijedi nekoliko jednostavnih pravila. Sve promjene u *Velikoj knjizi* – kako to djelo nazivaju članovi zajednice – imale su samo jedan cilj: još točnije predstaviti sadašnje članove i time se približiti što većem broju žrtava alkohola. Tijekom prošlih godina temeljna načela uspješno su primjenjivana na osobe oba spola, svih dobi i nacionalnosti diljem svijeta. Sva je pedagogija i terapija sadržana u *Dvanaest tradicija*, koje se negdje nazivaju i *dvanaest koraka* ili *dvanaest etapa*. Poruka se temelji na iskustvu mnoštva onih pojedinaca koji su trpjeli, te na zajednici u kojoj ljubav među ljudima nadilazi uobičajenost nametnutu okolnostima i rođenjem. Knjiga želi prenijeti ohrabrujuću poruku: *Ako*

imate problema s alkoholom, nadamo se da ćete, čitajući neku od četrdeset četiri osobne ispovijesti, zastati i pomisliti: Da, to se i meni dogodilo. Ili: Da, upravo sam se tako osjećao. I što je najvažnije: Da, vjerujem da bi taj program i meni mogao pomoći.

U više kratkih dodataka ovoj knjizi nalazi se *Dvanaest tradicija*, u kraćoj i duljoj verziji, *Duhovno iskustvo*, *Medicinsko stajalište*, *Vjerski pogled*, te upute *Kako stupiti u vezu s A.A.* Nisu otisnute adrese postojećih udruga u Osijeku i Zagrebu, nažalost. Budući da je to prvo hrvatsko izdanje te značajne knjige, mogla je biti bolje uređena. Nadamo se da će i na našem tlu knjiga *Anonimni alkoholičari* biti pozitivan prinos u promicanju tjelesnog i duševnog zdravlja, pa joj valja posvetiti dužnu pozornost.

Valentin POZAIĆ, SJ

Ivan Cindori, ***Dodi i vidi! Duhovne vježbe***, Filozofsko-teološki institut Družbe Isuove, Biblioteka Radost i nada, knj. 17., Zagreb 1997., 19 cm, str. 243.

Značajke klasičnih djela su da uvijek nanovo nadahnjuju na promišljanje novih vidika, suvremenih izričaja i praktičnih primjena. Takvo je djelo i knjiga *Duhovnih vježbi sv. Ignacija Loyole*. Sv. Ignacije nije ostavio razrađene meditacije nego je dao niz tema i uputa kako obavljati duhovne vježbe. On je jednostavno iznio svoje osobno duhovno iskustvo i duboku psihološku intuiciju trajne vrijednosti što je ujedno i razlogom da je i službena Crkva preporučila njegove duhovne vježbe kao povlašteno sredstvo duhovnoga rasta. Nadahnuti duhovnim vježbama sv. Ignacija, duhovni su pisci osjećali poticaj i potrebu da ponude i razrađene meditacije onima koji budu

opavljani duhovne vježbe. U tu vrstu literature pripada i knjiga *Dođi i vidi!*, isusovca o. Ivana Cindorija, iskusnog davatelja duhovnih vježbi.

Knjiga slijedi u glavnim crtama itinerarij duhovnih vježbi sv. Ignacija, a ima četiri poglavlja, slijedom biblijskih izričaja: *Izlazak, Na putu, Uzdignuće, Proslava*. Ta četiri poglavlja slijede logiku koju je Ignacije razradio u četiri tjedna duhovnih vježbi. Vjieran toj dinamici autor nas vodi korak po korak od spoznaje vlastitih granica prema konačnom cilju slobode djece Božje. Postaje toga puta su razmišljanja o grijehu i otkupljenju, o pozivu Vječnoga Kralja, o pozivu Krista Gospodina po blaženstvima, o mucu Isusovoj, zatim promatranje tajne uskrsnuća i trajne Božje ljubavi u svijetu i u životu svakog čovjeka.

Knjiga o. Cindorija ima nekoliko značajki koje je čine drukčijom od uobičajenih knjiga razmatranja. Nît koja se provlači kroz sve meditacije kao osnovni ton – jest Božja ljubav. Kao primjer možemo navesti meditacije o grijehu koje egzercitant nerijetko doživljava u nekom strahu i tjeskobi od Božje kazne, budući da se susreće s osnovnom istinom o čovjeku kako je to pjesnički izrazio jedan duhovni pisac: »Jesam tamo gdje nisam; nisam tamo gdje jesam; ah, Bože, zapravo gdje sam!« Odgovor našeg autora na tu temeljnu istinu o čovjekovoj egzistencijalnoj ograničenosti, sažet je u jednoj rečenici koja se u različitim inačicama provlači kroz sve meditacije: »Granica ljubavi jest da ljubav nema granica« (str. 56–57). Druga značajka Cindorijeve knjige jest da razrađuje vječne istine na pristupačan način: rečenice su kratke i jezgrovite, lako razumljive, jezik suvremen, obogaćen prikladnim primjerima iz života. Naslovi pojedinih razmatranja često su tako znalački oblikovani da plijene pozornost i ujedno jezgrovito sažimlju osnovnu poruku me-

ditacije. A treća je značajka knjige o kojoj je riječ primjereno poznavanje i razradba suvremene teološke misli, ali i suvremene psihologije.

U posljednje vrijeme u hrvatskom jezičnom području imamo mnoge knjige duhovnog sadržaja prikladne za duhovne vježbe, no knjiga *Dođi i vidi* ima svoju posebnost a ta je da svaka meditacija stoji i kao posebna cjelina, pa kao takva može poslužiti i kao duhovno štivo mnoštvu čitatelja. Stoga toplo preporučujemo ovu knjigu ne samo svećenicima, redovnicima i redovnicama, nego svakom dobromjernom čitatelju koji želi upoznati prave vrijednosti u svjetlu Božjih istina. Parafrazirajući naslov knjige, najradije bismo rekli: »Dođi, uzmi i čitaj!«

Stjepan FRIDL, SJ

S. Ilijana Terezija od Karmelske Gospe (Cvetnić), *Ostala je samo radost. Život i djelo Majke Regine Terezije od Isusa*, Karmel – Brezovica, 1998., str. 349.

Pod kraj prošle godine izašla je iz tiska knjiga koja našoj čitalačkoj publici predstavlja život i djelo časne Majke Regine Terezije od Isusa (Karole Trbljanić), jedne od prvih četiriju karmelićanki Hrvatica koje su živjele u njemačkim i austrijskim karmelima i koje su se na poziv nadbiskupa Alojzija Stepinca vratile u domovinu da osnuju prvi hrvatski Karmel u Brezovici. Njezine duhovne kćeri iz brezovičkog Karmela, pripremajući ovu knjigu, željele su i tako obilježiti 100. godišnjicu rođenja svoje utemeljiteljice. Knjiga je utoliko više zanimljiva što se pojavila u trenutku kad nam je kao Crkvi i narodu postavljen za čašćenje i nasljedovanje bl. Alojzije Stepinac, na čijoj smo beatifikaciji zahvalni Bogu. Knjiga otkriva i to da je Blaženik